

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Роз'яснення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" (реєстр. № 7413) для територіальних громад

31 травня 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» (реєстр. №7413 проекту Закону).

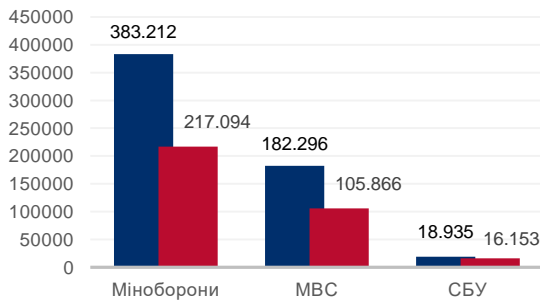
Законом передбачено збільшення видатків загального фонду державного бюджету на 287,7 млрд грн за рахунок збільшення на цю суму державних зовнішніх запозичень (з відповідним збільшенням граничних обсягів державного боргу і дефіциту державного бюджету), за такими напрямками:

- забезпечення національної безпеки і оборони - 247,8 млрд грн;
- поповнення резервного фонду - 1,5 млрд грн;
- надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в т.ч. на оплату житлово-комунальних послуг - 12,54 млрд грн;
- надання допомоги в рамках Програми «ЄПідтримка» - 5,8 млрд грн;
- фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду - 20,1 млрд грн.

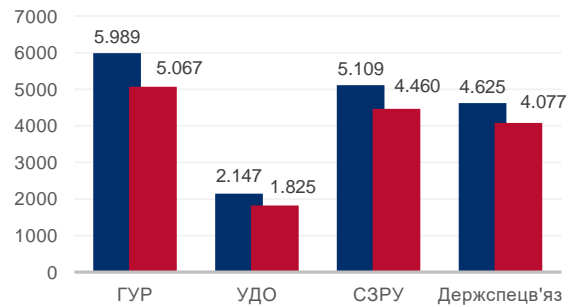
Збільшення видатків ДБУ на національну безпеку та оборону

Законом передбачено додаткові видатки загального фонду державного бюджету на національну безпеку та оборону у сумі 247 769,9 млн грн з урахуванням пропозицій головних розпорядників бюджетних коштів, у тому числі для:

- Міноборони (разом з Держспецтрансслужбою) – 166 118,1 млн грн, з них оплата праці (з нарахуваннями) – 77 846,4 млн грн;
- системи МВС (Нацполіція, Держприкордонслужба, Нацгвардія, Державна міграційна служба, ДСНС, апарат МВС) – 76 430,1 млн грн, з них оплата праці (з нарахуваннями) – 56 357,6 млн грн;
- Головного управління розвідки Міноборони – 921,4 млн грн, з них оплата праці (з нарахуваннями) – 708,7 млн грн;
- Служби безпеки – 2 782,0 млн грн, з них оплата праці (з нарахуваннями) – 2 583,8 млн грн;
- Управління державної охорони – 321,5 млн грн, з них оплата праці (з нарахуваннями) – 230,7 млн грн;
- Служби зовнішньої розвідки – 648,8 млн грн, з них оплата праці (з нарахуваннями) – 486,4 млн грн;
- Адміністрації Держспецзв'язку – 548,0 млн грн, з них оплата праці (з нарахуваннями) – 537,4 млн гривень.

■ Уточнений річний план (млрд грн)
■ Початковий річний план (млрд грн)

■ Уточнений річний план (млрд грн)
■ Початковий річний план (млрд грн)

Збільшення видатків ДБУ за бюджетною програмою “Резервний фонд”

Збільшено видатки загального фонду державного бюджету для Міністерства фінансів України за бюджетною програмою «Резервний фонд» на 1 500 млн гривень.

У прийнятому Законі збільшено видатки загального фонду державного бюджету для Міністерства фінансів України за бюджетною програмою «Резервний фонд» до 203 млрд грн або на 1,5 млрд гривень. На 2022 рік видатки резервного фонду Законом спочатку було визначено у сумі 1,5 млрд грн, або 0,1% первинно затвердженого обсягу видатків загального фонду (1 345,9 млрд грн), потім були внесені зміни та збільшено до 201,5 млрд грн, або до 12,8% затвердженого із змінами обсягу видатків загального фонду (1 572,4 млрд грн). Згідно з частиною третьою статті 24 Кодексу резервний фонд бюджету не може перевищувати 1% обсягу видатків загального фонду державного бюджету, разом з тим, ця законодавча вимога відповідно до пункту 22 розділу VI Кодексу в умовах воєнного стану або для здійснення заходів щодо загальної мобілізації не застосовується. Крім того, до резервного фонду спрямовано кошти за рахунок скорочення витрат державного бюджету.

На 27.05.2022 загальний плановий обсяг коштів резервного фонду державного бюджету на 2022 рік становив 366,2 млрд грн, з урахуванням оприлюднених рішень КМУ щодо спрямування коштів до резервного фонду та уточнених бюджетних призначень, при цьому передбачено виділити із зазначеного фонду кошти на загальну суму 313,9 млрд грн, отже, залишок нерозподілених коштів резервного фонду орієнтовно може становити 52,3 млрд грн.

Відповідно, до пункту четвертого, ст. 24 БКУ, Кабінет Міністрів України щомісячно звітує перед Верховною Радою України про витрачання коштів резервного фонду державного бюджету. Розпорядження КМУ від 03 червня 2022 р. № 442-р “Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету”, визначає що з метою підвищення обороноздатності держави в умовах воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні”, передбачити кошти МВС у розмірі 34 382,9 млн грн, у тому числі:

1) Апарату Міністерства внутрішніх справ за програмами:

- “Підготовка кадрів закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання” - 22 302 тис. грн для здійснення виплати додаткової винагороди поліцейським;

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- “Наукове та інформаційно-аналітичне забезпечення заходів по боротьбі з організованою злочинністю і корупцією” - 42 тис. грн для здійснення виплати додаткової винагороди військовослужбовцям.

2) Адміністрації Державної прикордонної служби за програмами:

- “Керівництво та управління у сфері охорони державного кордону України” - 45 256,1 тис. грн для здійснення виплати додаткової винагороди та грошового забезпечення військовослужбовцям, у тому числі за призовом під час мобілізації та резервістам;
- “Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Державної прикордонної служби України” - 5 924 млн грн, для здійснення виплати додаткової винагороди та грошового забезпечення військовослужбовцям, у тому числі за призовом під час мобілізації та резервістам, а також для виплати одноразової грошової допомоги у зв’язку із загибеллю (смертю) військовослужбовців;
- “Розвідувальна діяльність у сфері захисту державного кордону” - 17 010 тис. грн для здійснення виплати додаткової винагороди військовослужбовцям.

3) Національній гвардії за програмами:

- “Керівництво та управління Національною гвардією України” 68 616,7 тис. гривень для здійснення виплати додаткової винагороди та грошового забезпечення військовослужбовцям;
- “Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Національної гвардії України” - 15 152 млн грн, з них кошти передбачені для здійснення виплати додаткової винагороди та грошового забезпечення військовослужбовцям та для виплати одноразової грошової допомоги у зв’язку із загибеллю (смертю) військовослужбовців.

4) Державній міграційній службі за програмою:

- “Забезпечення виконання завдань та функцій у сфері громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб” - 24 583,6 тис. грн для оплати праці окремих працівників, утримання яких тимчасово неможливо здійснювати за рахунок коштів спеціального фонду.

5) Державній службі з надзвичайних ситуацій за програмами:

- “Керівництво та управління у сфері надзвичайних ситуацій” - 7 854 тис. грн для здійснення виплати додаткової винагороди особам рядового та начальницького складу цивільного захисту;
- “Забезпечення діяльності сил цивільного захисту” - 2 483,1 млн грн, для здійснення виплати додаткової винагороди та грошового забезпечення особам рядового і начальницького складу цивільного захисту, а також оплати праці окремим категоріям працівників, які в районах ведення бойових дій безпосередньо залучаються до гасіння пожеж, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, знешкодження вибухонебезпечних предметів та для матеріально-технічного забезпечення;
- “Підготовка кадрів, наукова і науково-технічна діяльність у сфері цивільного захисту і пожежної безпеки” - 107,1 млн грн для здійснення виплати додаткової винагороди особам рядового і начальницького складу цивільного захисту та

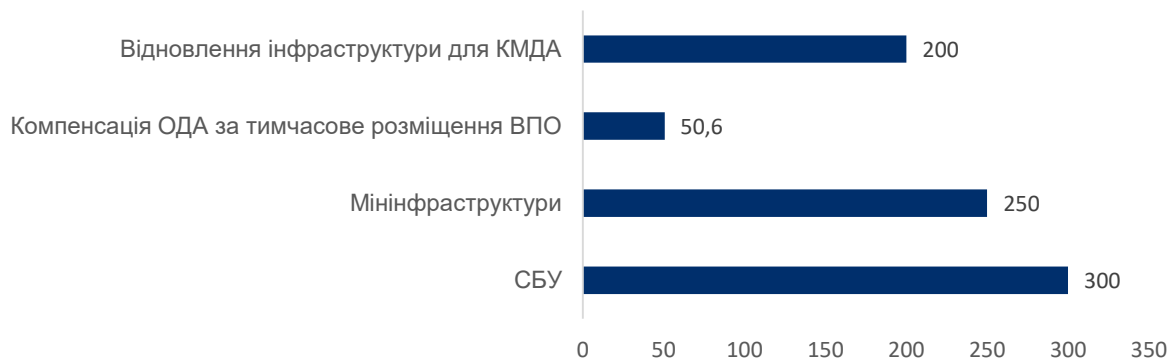
оплати праці окремим категоріям працівників закладів вищої освіти, які безпосередньо беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

б) Національній поліції за програмами:

- “Керівництво та управління діяльністю Національної поліції України” - 191 млн грн для здійснення виплати додаткової винагороди поліцейським;
- “Забезпечення діяльності органів, установ та закладів Національної поліції України” - 10 339 млн грн для здійснення виплати додаткової винагороди поліцейським та оплати праці працівникам та поліцейським поліції охорони.

Крім того, в кінці травня на початку червня були прийняті розпорядженням КМУ щодо виділення коштів з резервного фонду на загальну суму 800,6 млн грн.

Обсяг виділених коштів з резервного фонду у травні-червні 2022, млн грн

Зокрема, були виділені кошти на покриття витрат за квітень 2022 року на компенсацію за тимчасове розміщення ВПО, які перемістилися у період воєнного стану, обласним державним адміністраціям для відповідних обласних військових адміністрацій у розмірі 50,6 млн грн. Також, виділено СБУ - 510 млн грн за програмою “Забезпечення заходів у сфері безпеки держави та діяльності органів системи Служби безпеки України”, Міністерству інфраструктури 250 млн грн для відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок збройної агресії російської федерації проти України та воєнних дій, ліквідації наслідків бойових дій та відновлення інфраструктури для Київської міської військової адміністрації, у розмірі 200 млн грн.

Урядом спрощено процедуру виділення коштів з резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану та зупинено до припинення чи скасування воєнного стану дію Порядку використання коштів резервного фонду бюджету, затвердженого постановою КМУ від 01.03.2022 № 175 «Тимчасовий порядок виділення та використання коштів з резервного фонду бюджету в умовах воєнного стану».

ЗБІЛЬШЕННЯ ВИДАТКІВ ДБУ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Збільшено видатки загального фонду державного бюджету Міністерству соціальної політики України:

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- за бюджетною програмою **«Надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг»** на **12 536,7 млн грн**, з метою забезпечення належної державної соціальної підтримки внутрішньо переміщеним особам.

Потреба у додаткових видатках, пов'язана із наданням адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, що надається щомісячно з місяця звернення включно на кожну ВПО для дітей та осіб з інвалідністю в розмірі 3 тис. грн, для інших осіб – 2 тис. грн.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів № 457 "Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України", починаючи з травня 2022 р. допомога надається:

- внутрішньо переміщеним особам, які перемістилися з території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій;
- внутрішньо переміщеним особам, які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні);
- внутрішньо переміщеним особам, у яких житло зруйноване або непридатне для проживання внаслідок пошкодження і які подали заявку на відшкодування відповідних втрат, зокрема через [Єдиний державний вебпортал електронних послуг](#).

Перелік територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), затверджується Мінінтеграції за погодженням з Міноборони на підставі пропозицій відповідних обласних, Київської міської військових адміністрацій.

Станом на 30.05.2022 року перелік територіальних громад, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій, або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), включає 8 областей. Це територіальні громади Дніпропетровської (7 громад), Донецької (66 громад), Запорізької (64 громади), Луганської (37 громад), Миколаївської (23 громади), Харківської (51 громада), Херсонської (49 громад) і Сумської (13 громад) областей.

Більш детально з переліком територіальних громад, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій, або які перебувають в тимчасовій окупації чи в оточенні (блокуванні) можна ознайомитись за посиланням: https://www.minre.gov.ua/sites/default/files/field/docs/dodatok_do_nakazu_1.06.pdf

Збільшено видатки загального фонду державного бюджету Міністерству соціальної політики України:

- за бюджетною програмою **«Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду»** на **20 063,1 млн грн**, що дасть можливість забезпечити виплату пенсій та грошової допомоги вчасно та в повному обсязі.

ЗБІЛЬШЕННЯ ВИДАТКІВ ДБУ ЗА ПРОГРАМОЮ «ЄПІДТРИМКА»

Збільшено видатки загального фонду державного бюджету для Міністерства економіки України:

- за бюджетною програмою **«Надання допомоги в рамках Програми «єПідтримка»** (код 1201230) на **5 824,5 млн грн.**

Збільшення видатків за програмою дасть змогу здійснити виплату одноразової матеріальної допомоги 904 765 застрахованим особам у зв'язку із втратою частини заробітної плати (доходу), робота (економічна діяльність) яких тимчасово зупинена внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні.

З цією метою в період воєнного стану Кабінет міністрів України запустив спеціальну програму допомоги, яка передбачає виплату по 6500 гривень. Подати заявку до 31 березня включно могли жителі територій, де ведуться активні бойові дії (з обмеженнями - лише застраховані особи, які офіційно працевлаштовані, та фізичні особи-підприємці усіх груп). Установлено, що останнім днем подання запитів (заявок) для отримання допомоги в рамках Програми «єПідтримка» є 31 березня 2022 року (постанова КМУ від 26 березня 2022 р. № 367).

Розмір державної допомоги у рамках Програми «єПідтримка» та порядок її надання під час воєнного стану в Україні визначений постановою КМУ від 04 березня 2022 року № 199 «Питання надання у 2022 році застрахованим особам одноразової матеріальної допомоги у зв'язку із втратою частини заробітної плати (доходу), робота (економічна діяльність) яких тимчасово зупинена внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні».

Параметр		Короткі відомості
Мета оновленої програми	"єПідтримка"	Підтримка застрахованих осіб, що втратили дохід на території областей найбільш постраждалих від проведення бойових дій
Вимоги до одержувача допомоги в рамках Програми	"єПідтримка"	Застраховані особи, які офіційно працевлаштовані, та фізичні особи-підприємці, страхувальники яких одночасно відповідають таким ознакам: перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в окремих адміністративно-територіальних одиницях, визначених Кабінетом міністрів України подали в установленому законодавством порядку податкову звітність за IV квартал 2021 р. або річну звітність за 2021 рік не є бюджетними установами, фондами загальнообов'язкового державного страхування.
Розмір державної допомоги в рамках Програми	"єПідтримка"	Розмір допомоги становить 6500 грн.
Оподаткування коштів, отриманих в рамках Програми	"єПідтримка"	6500 гривень не оподатковується.
Тривалість надання допомоги в рамках Програми	"єПідтримка"	Допомога надається отримувачу допомоги за його бажанням одноразово у розмірі 6500 гривень.

ІНШІ ПЕРЕДБАЧЕНІ ПОЛОЖЕННЯ

- Законом встановлено, що у 2022 році залучення грантів на бюджетну підтримку від іноземних фінансових установ може здійснюватися на підставі договорів,

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

укладених державою в особі Міністра фінансів України або особи, яка виконує його обов'язки, за рішенням Кабінету Міністрів України. Такі договори можуть включати положення щодо відмови від суверенного імунітету України в можливих спорах щодо відповідних зобов'язань. За інформацією Мінфіну, на сьогодні Уряд ФРН розглядає можливість надання через Кредитну установу для відбудови (KfW) грантів на бюджетну підтримку в обсязі до 1 млрд євро на підставі договорів, укладених між Кабінетом Міністрів України та KfW, проте такі договори не вважаються міжнародними (оскільки KfW є іноземною фінансовою установою, але не є суб'єктом міжнародного права), тому залучення відповідних грантів не підпадає під дію пункту 3-8 розділу VI Кодексу. Тому, відповідно норма спрощує та пришвидшує механізм залучення додаткових ресурсів до державного бюджету.

- Законом встановлено, що на період дії воєнного або надзвичайного стану в Україні заборона на одержання пільг, послуг і майна державними органами та органами місцевого самоврядування, передбачена ст. 54 Закону України "Про запобігання корупції", не поширюється на випадки забезпечення юридичними радниками (у тому числі іноземними) захисту прав та інтересів України, державних органів та органів місцевого самоврядування у закордонних юрисдикційних органах. Ця норма врегулює можливість на безоплатній основі забезпечення юридичними радниками захисту прав та інтересів України, державних органів та органів місцевого самоврядування у закордонних юрисдикційних органах, у т.ч. у спорах проти держави-агресора та пов'язаних із нею осіб, враховуючи обмежений ресурс державного бюджету та бажання юридичних радників надавати відповідні послуги Україні безкоштовно. На думку ГНЕУ, така пропозиція виглядає цілком доречною, натомість скасування заборони на безоплатне одержання посадовими особами державних органів, органів влади АР Крим, органів місцевого самоврядування пільг і майна вкладає суттєві корупційні ризики. Адже отримання у вищезазначений спосіб посадовими особами органів державної влади або органів місцевого самоврядування того чи іншого майна може бути підґрунтям для їх подальшого незаконного збагачення, відмивання майна, одержаного злочинним шляхом, тощо.

ПЕРЕДБАЧЕНІ КОМПЕНСАТОРИ ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВТРАТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Для покриття зазначених додаткових видатків передбачено:

- збільшити зовнішні запозичення на **287 092,7** млн грн. Планові державні запозичення зростають до 1 125,8 млрд грн або на 34,2% до раніше затверджених змін, граничний обсяг дефіциту державного бюджету збільшується до 743,46 млрд грн, граничний обсяг державного боргу зростає на 9,6% до раніше збільшеного показника і на 20,4% до первинно затвердженого показника;
- зменшити видатки Національного агентства з питань запобігання на **601,5** млн грн, тобто видатки державного бюджету за програмою

“Фінансування статутної діяльності політичних партій”, до кінця року не здійснюються.

ВИСНОВКИ

Законом № 7413 збільшуються планові державні запозичення до 1 125,8 млрд грн (або на 34,2% до раніше збільшеного показника і майже у 2 рази до первинно затвердженого показника), граничний обсяг дефіциту державного бюджету до 743,46 млрд грн (або в 1,6 рази до раніше збільшеного показника і в 3,9 рази до первинно затвердженого показника), граничний обсяг державного боргу на 31.12.2022 до 3 279,98 млрд грн (або на 9,6% до раніше збільшеного показника і на 20,4% до первинно затвердженого показника).

Уточнений плановий показник дефіциту державного бюджету на 2022 рік перевищуватиме граничну величину, визначену частиною першою статті 14 Кодексу (не більше 3% прогнозного ВВП), хоча дію відповідної норми зупинено на 2022 р. пунктом 3 розділу «Прикінцеві положення» Закону. Поряд з тим, ймовірним може бути перевищення визначеної частиною другою статті 18 Кодексу граничної величини загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець поточного бюджетного періоду (не вище 60% річного номінального обсягу ВВП), при тому що зазначене обмеження згідно з пунктом 23-1 розділу VI Кодексу не застосовується у випадках введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях.

Реалізація закону № 7413 призведе до збільшення державного боргу і дефіциту державного бюджету та у середньостроковій перспективі до значного додаткового навантаження на державний бюджет щодо обслуговування і погашення відповідних боргових зобов'язань, що також зазначено у висновку Мінфіну.

Водночас реалізація норм Закону дозволить здійснити подальші заходи щодо підвищення обороноздатності і безпеки держави з огляду на збройну агресію російської федерації проти України; вчасно і в повному обсязі забезпечити виплату пенсій; забезпечити надання адресної допомоги на проживання для 1,8 млн ВПО та забезпечити підтримкою 904,8 тис. застрахованих осіб, що втратили дохід на території областей найбільш постраждалих від проведення бойових дій; врегулювати можливість безоплатного забезпечення юридичними радниками захисту прав та інтересів України, державних органів і органів місцевого самоврядування у закордонних юрисдикційних органах.